

XXII Krajowa Konferencja i szkolenie hodowców karpia, Słok, hotel Wodnik, 22-24 lutego 2017 r.

Tegoroczna konferencja karpiowa, odbywająca się kolejny już raz w ośrodku „Wodnik” koło Bełchatowa cieszyła się doskonałą frekwencją, w wykładach, dyskusjach i innych wydarzeniach uczestniczyło ponad 200 słuchaczy. Niewątpliwie duże zainteresowanie udziałem w konferencji, oprócz tradycyjnych motywacji, można również łączyć z szybko rozchodzącymi się ostatnio informacjami o planowanych zmianach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze”. Ważne w polskiej akwakulturze środowisko producentów ryb w ziemnych stawach typu karpioowego jest żywotnie zainteresowane rekompensatami wodnośrodowiskowymi, a wizja planowanego przesunięcia 92 mln euro przeznaczonych na te działania w celu łagodzenia złej sytuacji rybaków bałtyckich, spotyka się z dużym oporem hodowców karpia. Uczestnicy konferencji liczyli na uzyskanie kompetentnych i satysfakcjonujących informacji od przedstawicieli Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

W ramach dwudniowej konferencji odbyło się pięć sesji tematycznych, obejmujących szerokie spektrum zagadnień istotnych dla hodowców karpia (analiza produkcji, przetwórstwa, sprzedaży, konsumpcji karpia, zdrowie ryb, Program Operacyjny na lata 2014-2020, dywersyfikacja produkcji i technologie, zagadnienia pozaprodukcyjne). Wykładowcy reprezentujący zarówno ośrodki naukowe, jak i administrację rządową i branżową, doradztwo rolnicze, podatkowe oraz praktykę rybacką przedstawili ponad dwadzieścia prezentacji.

Konferencję zainaugurował referat dyrektora Instytutu Rybacktwo Śródlądowego w Olsztynie, prof. Arkadiusza Wołosza, prezentujący dorobek poszczególnych

zakładów Instytutu, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki gospodarki stawowej. Dużym problemem w realizacji zamierzeń Instytutu jest jego pogarszająca się z roku na rok sytuacja finansowa. Pomimo tego faktu, Instytut planuje prowadzenie prac i wdrożeń przydatnych dla praktyki rybackiej. Zagadnienia przekazywania informacji i wiedzy między nauką a praktyką rybacką, związane z nią oczekiwania i trudności zostały usystematyzowane w referacie prof. Andrzeja Pilarczyka na przykładzie wyników realizacji wieloletniego programu TRAF00N. Kolejne referaty przedstawiały zróżnicowane aspekty gospodarki stawowej.

Polska dysponuje największym rynkiem karpia w Unii Europejskiej, szacowanym w ostatnich latach na około 23 tys. ton. Oznacza to, że krajowa konsumpcja tego gatunku wynosi ok. 0,6 kg/os./rok. W Czechach i na Węgrzech konsumpcja karpia jest znacznie wyższa i wynosi ponad 1 kg. Po trzech latach wzrostu, produkcja karpia w sezonie 2015

Dyrektor IRS i prezes PTRyb w trakcie otwarcia konferencji

Sala konferencyjna

roku spadła o 12,6%, to jest do poziomu z 2012 roku (17,5 tys. ton). Szacuje się, że produkcja w 2016 roku była bardzo zbliżona do poprzedniego sezonu, import był wyjątkowo wysoki, odnotowano również doskonały, bezproblemowy zbyt. Przyczyny nieosiągnięcia poziomu produkcji 20 tys. ton są zróżnicowane, wiele z nich omawianych było w trakcie konferencji w wystąpieniach poszczególnych prelegentów i w trakcie dyskusji. Postępujące zmiany klimatyczne potęgują problemy z deficytem wody zasilającej stawy karpiove w wielu zlewniach, co w połączeniu z wysokimi temperaturami wody powoduje istotne pogorszenie warunków życia ryb. O wadze tej problematyki świadczy projekt Ceres for Blue Growth, realizowany przez duży zespół międzynarodowy w ramach programu Horyzont 2020, w którym uczestniczą również naukowcy z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Celem projektu jest opracowanie prognoz wpływu zmian klimatu na perspektywy rybactwa i akwakultury.

Istotnym problemem powodującym duże fluktuacje produkcji wszystkich roczników karpia jest od lat stan zdrowotny ryb. Podobnie jak w poprzednich edycjach konferencji, sesja poświęcona zdrowiu ryb miała jasno zarysowany aspekt praktyczny. Słuchaczom przedstawiono legislacyjne zagadnienia dotyczące nadzoru i zwalczania chorób ryb, praktyczne wskazówki związane z pobieraniem i transportem próbek ryb do badań laboratoryjnych oraz zagadnienia z zakresu profilaktyki i terapii w chowie ryb. Istotne było przedstawienie słuchaczom wyników monitoringu dotyczącego sytuacji epizootycznej chorób wirusowych w polskich gospodarstwach stawowych. W materiale badawczym analizowanym w Puławach, oprócz znanego od kilkunastu już lat wirusa KHV pojawia się nowy groźny wirus CEV (KSD). Można żywić nadzieję, że racjonalne działania środowiska rybackiego dotyczące m.in. profilaktyki, nie pozwolą na powtórzenie się znanego przy KHV czarnego scenariusza rozprzestrzeniania terytorialnego epizooji. Z dużym zainteresowaniem słuchaczy spotkał się referat dotyczący efektów badań prowadzonych w PAN w Gołyszach, mających na celu zre-

dukowanie śmiertelności materiału obsadowego karpia, poprzez zastosowanie krzyżówek zawierających domieszkę sażana amurskiego.

Nowy Program Operacyjny niesie możliwości wprowadzenia nowoczesnych i innowacyjnych technologii chowu i hodowli ryb. Bardzo duże zainteresowanie wśród hodowców i inwestorów wzbudzają systemy recykulacyjne. Przy podejmowaniu decyzji biznesowych o rozpoczęciu takich inwestycji należy jednak brać pod uwagę jej wysokie koszty. Według wielu opinii, technologie te powinny być wykorzystywane w produkcji gatunków ryb i innych organizmów wodnych perspektywicznych rynkowo, o wysokich cenach oraz do produkcji młodych stadiów tych ryb. Do tej kategorii trudno zaliczyć karpia, z czym polemizowali autorzy jednego z wystąpień (R. Kowalski, Z. Pirtań), proponując nowe spojrzenie na technologię chowu tego gatunku. System recykulacyjny stwarza możliwości znacznego skrócenia cyklu produkcji karpia handlowego, do jednego – dwóch sezonów. Otwarta i dyskusyjna pozostaje w dalszym ciągu kwestia opłacalności ekonomicznej tej technologii.

Możliwości wykorzystania zróżnicowanych dodatków paszowych i ziołowych oraz redukcji kosztów karmienia karpia w chowie stawowym, przy różnych poziomach intensyfikacji zaprezentował Mirosław Cieśla z Zakładu Ichtiobiologii, Rybactwa i Biotechnologii Akwakultury SGGW w Warszawie.

Obserwatorzy rynku karpia odnotowują zmieniające się dynamicznie z roku na rok preferencje konsumenckie. Szacuje się, że w 2016 roku, udział karpia przetworzonego, głównie w postaci płatów i filetów wyniósł już około 1/3 ogólnej krajowej podaży tego gatunku. Oznacza to rosnące znaczenie przetwórstwa, wynikające ze zmian preferencji konsumenckich i konieczność uwzględniania tego faktu w strategii rozwoju gospodarstw stawowych. Wiele przydatnych dla hodowców informacji zawierało wystąpienie Bogusława Pawlikowskiego z Morskiego Instytutu Rybackiego, w którym zademonstrowano kompleksowy system przetwarzania karpia oraz zaproponowano możliwości wykorzystania na cele konsumpcyjne oraz paszowe pro-

Rybaczy Roku

duktów powstających w procesie przetwarzania, często niesłusznie określanych jako odpadowe. Ważną z rynkowego i wizerunkowego punktu widzenia kwestię sprzedaży bezpośredniej, w kontekście aktualnych uwarunkowań prawnych omówiła ekspert z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Równie istotny dla zarządzających gospodarstwami akwakultury był przegląd problematyki podatkowej przedstawiony w jednym z referatów. Wydawać by się mogło, że znane są już wszystkie możliwe źródła wsparcia finansowego gospodarstw rybackich, dlatego dużym zaskoczeniem dla słuchaczy była informacja podana przez Sławomira Litwina o możliwości wsparcia ze środków ZUS inwestycji poprawiających stan bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach. Niezwykle ciekawą historię Przeglądu Rybackiego, towarzyszącego wiernie hodowcom od 1918 roku, z przerwami związanymi z meandrami polskiej historii, przedstawił jego redaktor naczelny, Wojciech Andrzejewski. Zbliżające się stulecie pisma skłania do rozważań o przyszłości, być może obok formy papierowej powinna się również ukazywać preferowana przez młodszych czytelników wersja cyfrowa?

Dyrektor Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Janusz Wrona odczytał list ministra Marka Gróbarczyka do uczestników konferencji oraz potwierdził plany departamentu dotyczące alokacji środków finansowych do priorytetu 1. Powyższa informacja spotkała się z negatywnym odbiorem uczestników konferencji. Prezesi wszystkich organizacji rybactwa śródlądowego zadeklarowali podjęcie intensywnych zabiegów, zmierzających do utrzymania rekompensat w nowym programie. Temu celowi służyć ma również apel uczestni-

Wystawa sprzętu rybackiego

ków konferencji do ministra Gróbarczyka o uruchomienie naborów na te działania.

Konferencji towarzyszyła wystawa profesjonalnego sprzętu rybackiego – od ubrań rybackich, poprzez drobne akcesoria, do wyposażenia niezbędnego w przedsiębiorstwach akwakultury.

Konferencję zakończyła uroczysta kolacja, w trakcie której wręczono nadawany przez Kapitułę tytuł Rybaka Roku 2016. Laureatem tego wyróżnienia został niżej podpisany.

Większość streszczeń wygłoszonych referatów znalazła się w wydanych sumptem Polskiego Towarzystwa Rybackiego materiałach konferencyjnych: „Akwakultura karpia – aspekty ekonomiczne, ekologiczne i prawne” (kontakt: Polskie Towarzystwo Rybackie w Poznaniu; e-mail: biuro@ptryb.pl)

Andrzej Lirski

**Zakład Rybactwa Stawowego w Żabiańcu,
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie**

Konferencja austriackich hodowców karpia

Austria nie należy do europejskich potentatów hodowli karpia. Niemniej austriaccy hodowcy bardzo odpowiedzialnie podchodzą do swojej profesji i problemów związanych z chowem i hodowlą ryb. W dniach od 14 do 18 marca 2017 r. na zaproszenie Stowarzyszenia Hodowców Ryb Dolnej Austrii (Niederösterreichischer Teichwirteverband) miałem krótką okazję zapoznać się z problematyką hodowli ryb w Austrii. Spośród dziewięciu krajów związkowych, karpie hoduje się prawie wyłącznie w Dolnej Austrii. Kraj ten zajmuje obszar po obu stronach Dunaju od Masywu Czeskiego na północy aż po Alpy na południu. Dlatego w tym rejonie zorganizowano konferencję hodowców karpia, która odbyła się w dniach 15-16 marca w Schloss Rosenau koło Zwettl. Konferencja zgromadziła około 70 uczestników

z Austrii, Niemiec, Czech i Polski. Obrady odbyły się w małej, urokliwej miejscowości, położonej wśród niewielkich gór i świerkowych lasów.

W trakcie konferencji podsumowano działania przeprowadzone przez Stowarzyszenie Hodowców Ryb Dolnej Austrii. Wykorzystując fundusze europejskie stowarzyszenie prowadzi działania edukacyjne i promocyjne. Działania edukacyjne skierowane są przede wszystkim do dzieci, a promocja obejmuje wydawanie książek, broszur i plakatów przedstawiających hodowane ryby. Oprócz karpia hodowane są dodatkowo: amur, tołpyga, lin, sandacz, okoń, szczupak i sum europejski. Interesującym sposobem promocji spożycia karpia jest sprzedaż za symboliczną kwotę książek z atrakcyjnymi przepisami na potrawy z ryb.

Książka sprzedawana jest wraz z karpami w trakcie jesien-nych odłowów stawów, kiedy wiele osób bezpośrednio u hodowców kupuje ryby. Stowarzyszenie Hodowców Ryb Dolnej Austrii jest współorganizatorem kursów dla hodowców ryb w stawach oraz w recykulowanych obiegach wody. Treść i czas trwania kursów są zatwierdzane przez Federalny Urząd ds. Wody. Kursy są uznawane za dowód kwalifikacji do wniosków o dofinansowanie projektów z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

Budżet austriackiego programu EFMR na lata 2014-2020 wynosi 13930000 euro. Połowa tej kwoty pochodzi ze środków budżetu narodowego, a druga z UE (tab. 1). Przedstawiający założenia programu dr Matthias Lentsch podkreślił, że duże kontrowersje wywołuje podział środków. Budżet zaplanowany na rybołówstwo śródlądowe jest niewspółmiernie niski w porównaniu do środków zaplanowanych na kontrolę. Istotnym problemem jest także zbieranie danych dotyczących rybactwa. Warto odnotować, że Austria nie przesyłała żadnych danych o rybactwie do Komisji Europejskiej do 2014 roku.

TABELA 1

Podział środków austriackiego programu EFMR w latach 2014-2020

Środki	Budżet EFMR (euro)	Budżet Austrii (euro)	Łączne środki (euro)
Rybołówstwo śródlądowe	45000	45000	90000
Akwakultura	3604000	4354000	7958000
Zbieranie danych	700000	175000	875000
Kontrola i monitoring	700000	78000	778000
Przetwórstwo i obrót	1690000	2040000	3730000
Pomoc techniczna	226000	274000	500000
Suma	6965000	6965000	13930000

Plan zbierania danych zakłada przeprowadzenie pilotażowych projektów, które określą metody gromadzenia informacji społecznych, ekonomicznych i środowiskowych. Pierwszy projekt dotyczy określenia parametrów populacyjnych i szacowania biomasy ryb w trzech jeziorach. W najważniejszych dla austriackiego rybactwa jeziorach w latach 2017-2019 zostaną przeprowadzone badania, które wykażą, jaka jest struktura i zasoby ryb oraz wskażą możli-

wości zrównoważonego gospodarowania tymi zasobami. Drugi projekt ma na celu zebranie danych socjoekonomicznych dotyczących rybactwa i akwakultury, a trzeci określenie wpływu akwakultury na środowisko oraz funkcji środowiskowych akwakultury. Wykonawcy drugiego projektu w ciągu 18 miesięcy ocenią aktualnie dostępne dane oraz wskażą sposoby zgromadzenia większej ilości, bardziej szczegółowych informacji. Trzeci projekt dotyczy oceny jakościowych, ilościowych i pieniężnych świadczeń akwakultury, obejmującej zarówno stawy ziemne, jak też systemy przepływowe i recykulowane. Celem projektu jest określenie produkcyjnych i pozaprodukcyjnych korzyści związanych z hodowlą ryb, w tym wynikających z oszczędzania (retencji) wody, rekreacji i wpływu na różnorodność biologiczną. Kolejny projekt dotyczy wpływu wydry na zasoby i hodowlę ryb, w tym oceny strat spowodowanych przez ten gatunek. W projekcie będzie określone zagęszczenie i liczebność wydry oraz oszacowana śmiertelność ryb wywołana bezpośrednio atakami przez wydry lub jako powikłania związane z chorobami, urazami oraz infekcjami pasożytów. Austriackie instytucje nadzorujące rybactwo zakładają, że nie zostanie osiągnięta strategia „Akwakultura 2020” dotycząca zwiększenia produkcji. Założono, że w trakcie zbierania danych socjoekonomicznych zostaną zdiagnozowane problemy, a hodowcy ryb oraz władze landów będą współpracowały nad ich przewycięzeniem.

W trakcie konferencji przedstawiono również prezentację dotyczącą identyfikacji i oznakowania ryb oraz produktów z ryb. Autor prezentacji przedstawił liczne przykłady błędnego oznakowania oraz wzory dobrze przygotowanych etykiet. Podobnie jak wcześniejsze prezentacje, również ta wzbudziła ożywioną dyskusję. Następną prezentacją przedstawiała szczegółową relację z konferencji Europejskiego Stowarzyszenia Patologów Ryb.

W drugiej części pierwszego dnia konferencji przedstawiciele stowarzyszenia hodowców karpia w rejonie Aischgund (Bawaria) przedstawili prezentację podsumowującą doświadczenia i korzyści związane z uzyskaniem logo oznaczenia pochodzenia geograficznego (ang. protected geographical indication, PGI). Niemieccy hodowcy podkreślili, że lokalni mieszkańcy chętnie kupują karpie z logo PGI, szczególnie jeśli wiedzą, że jest to produkt bezpieczny

i dobrej jakości. Karp z Aischgund od pięciu lat posiada takie logo, a hodowcy dzięki temu aplikują o pieniądze z UE na promocję swoich ryb i produktów z nich. Wcześniej lokalni hodowcy nie byli skłonni przeznaczać własnych środków na promocję spożycia karpia, ponieważ uważali, że promują ryby innych hodowców, w tym z innych krajów. Po uzyskaniu oznaczenia pochodzenia geo-

graficznego lokalni hodowcy karpia chętnie przystępują do akcji promocyjnych. Średnia cena karpia oznakowanego logo PGI jest wyższa o około 1 euro, a hodowcy oprócz żywych ryb oferują również świeże i mrożone filety oraz paluszki wytwarzane z karpia. Należy jednak zaznaczyć, że producenci karpia z Aischgund mają ograniczenia związane z produkcją, m.in. stosują własne lub certyfikowane pasze oraz spełniają wymagania dotyczące gęstości obsad (maks. 800 osobników/ha) i wielkości produkcji oraz masy ciała sprzedawanych ryb (1-1,7 lub do 2,5 kg odpowiednio dla ryb trzy- oraz czteroletnich). Podkreślono, że ubiegając się o oznaczenie pochodzenia geograficznego należy przyjąć bardzo wysokie standardy jakości.

Ostatnia prezentacja pierwszego dnia konferencji dotyczyła produkcji karpia o zwiększonej zawartości kwasów tłuszczowych omega-3. Dr Jan Mraz z Uniwersytetu w Czeskich Budziejowicach przedstawił wyniki projektu i korzyści marketingowe związane z wyhodowaniem karpia o zwiększonej zawartości nienasyconych kwasów tłuszczowych. Produkcja karpia „omega-3” została w Czechach opatentowana, a Wydział Rybactwa i Ochrony Wód certyfikuje jego produkcję. Wydział posiada własny sklep rybny, a karpie o zwiększonej zawartości kwasów tłuszczowych omega-3 sprzedawane są najszybciej spośród wszystkich dostępnych ryb.

Drugi dzień konferencji poświęcony był problematyce związanej z wpływem wydry na hodowlę ryb. Licznie przybyli urzędnicy zarówno z urzędów federalnych, jak i krajów związkowych podkreślali znaczenie tego tematu. Wprowadzeniem do dyskusji była prezentacja Günthera Gratzl przedstawiająca aktualny status, liczebność i rozmieszczenie wydry w Dolnej Austrii. Autor przedstawił skalę szkód, jakie wyrządza wydra oraz szczegółowo omówił sposoby zapobiegania stratom w rybostanie. Druga prezentacja dotyczyła planu gospodarowania wydrą w Dolnej Austrii oraz planu ograniczenia jej liczebności. W całej Austrii wydra podlega ochronie gatunkowej i podobnie jak w Polsce zakazane jest zabijanie, chwytanie i niszczenie nor. Wydra licznie występuje tylko w kraju Dolna Austria i tylko tego obszaru

dotyczy plan gospodarowania. W latach 90. wydra uważana była za gatunek zagrożony wyginięciem, jednak w następnych latach jej liczebność wzrosła. W 2008 roku w Dolnej Austrii żyło 450 osobników, a straty powodowane przez wydrę nasiliły się tak bardzo, że konieczny stał się plan gospodarowania tym gatunkiem. Plan zakłada ochronę

biotopów wydry, stabilizację liczebności, działania prewencyjne oraz monitoring. Ekspert zajmujący się ochroną wydry zalecił ograniczenie liczebności i po raz pierwszy w tym roku zaplanowano odstrzał 40 osobników. W Dolnej Austrii roczny budżet na wypłatę odszkodowań za straty powodowane przez wydrę wynosi 100000 euro i taka sama kwota wydawana jest na działania prewencyjne. Hodowcy ryb mogą ubiegać się o środki na ogrodzenie stawów, przy czym wniosek musi zostać zaopiniowany przez konsultantów doradztwa rybackiego. W 2017 roku maksymalne dofinansowanie ogrodzenia stawów będzie wynosiło 5000 euro (trwałe ogrodzenie) lub 1000 euro (przenośne ogrodzenie), z zastrzeżeniem że nie więcej niż 75% całkowitych kosztów. Kwota dofinansowania uzależniona jest także od dochodów hodowcy ryb. Większe kwoty mogą uzyskać hodowcy o mniejszych dochodach. Uzupelnieniem problematyki związanej z wydrą były prezentacje przedstawiające sytuację w Polsce (Andrzej Kapusta) i Czechach (dr Pavel Vrana). Organizatorzy słusznie założyli, że problemy powodowane przez wydrę wywołają ożywioną dyskusję. Każdy z autorów oprócz 15-20 minut na prezentację miał do dyspozycji 30 minut na odpowiedzi na pytania. Austriaccy hodowcy i urzędnicy byli zainteresowani, jakie metody stosowane są w Polsce do oszacowania liczebności wydr, czy planowane są środki finansowe na prewencję i refundację strat w rybostanie oraz czy przewidziane jest przygotowanie planu gospodarowania gatunkiem.

Krótką wizytą w Austrii była zainspirowana przez Igora Wawrzyniaka z Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa

Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, a sfinansowana przez Stowarzyszenie Hodowców Ryb Dolnej Austrii. W trakcie pobytu nieocenioną pomoc okazali mi Leo Kirchmaier, dyrektor zarządzający Stowarzyszenia Hodowców Ryb Dolnej Austrii oraz dr Bernhard Schneider. Wszystkim

osobom, które przyczyniły się do mojej wizyty w Austrii serdecznie dziękuję.

Andrzej Kapusta
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

IV Kongres Rybny – doroczne spotkanie branży przetwórców ryb i nie tylko – Sopot, Hotel Sheraton, 30-31 marca 2017 r.

Wstęp

Polski sektor przetwórstwa ryb należy do jednego z największych w Unii Europejskiej, jest także jednym z najnowocześniejszych. Według danych z września 2016 r.¹, w kraju funkcjonowały 262 zakłady przetwórcze uprawnione do handlu produktami rybnymi w obszarze UE, a uprawnienia do eksportu do krajów trzecich posiadało 75 zakładów. Polskie produkty rybne w ostatnim roku trafiły do 92 krajów. Znacząca jest liczba zakładów dopuszczonych do sprzedaży tylko na krajowe rynki lokalne. W rejestrze Głównego Inspektoratu Weterynarii w ostatnim roku znajdowało się 885 podmiotów, szacuje się, że przetwórstwem ryb zajmuje się 60-70 zakładów. Zatrudnienie w sektorze przetwórstwa wynosi ostatnio ok. 18,5 tys. osób, w Polsce funkcjonuje 12 zakładów z zatrudnieniem powyżej 250 osób. Wielkość produkcji w przetwórstwie w ostatnim roku to ok. 530 tys. ton, wśród przerabianych ryb dominują łosoś i śledzie. Wartość produkcji wynosiła ok. 10,5 mld zł, z czego ponad 65% uzyskują duże przetwórnice, z zatrudnieniem powyżej 250 osób. Większość przychodów, w ostatnim roku aż 65%, przetwórnice uzyskują z eksportu swoich wyrobów. Tak rozbudowany przemysł przetwórczy wymaga ogromnych ilości surowca. W ubiegłym roku sprowadzono do Polski ok. 564 tys. ton ryb i owoców morza, których wartość wynosiła 8,62 mld zł.

Podstawowe informacje o ostatnim kongresie

Podany powyżej potencjał polskiego przemysłu przetwórstwa ryb w pełni uzasadnia potrzebę organizowania corocznych, profesjonalnych spotkań kadry zarządzającej branży rybnej. Kolejny, czwarty już kongres odbywający się w prestiżowym sopockim hotelu Sheraton, został jak zwykle zorganizowany przez Stowarzyszenie Rozwoju Rynku Rybnego, we współpracy partnerskiej z „Magazynem Przemysłu Rybnego”. Patronat honorowy objął Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Marek Gróbarczyk oraz Międzynarodowa Organizacja Eurofish. Patronat merytoryczny roztoczył Morski Instytut Rybacki – PIB oraz Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomor-

skiego Uniwersytetu Technologicznego. Kongres sprawnie i kompetentnie prowadził Tomasz Kulikowski, redaktor naczelny Magazynu Przemysłu Rybnego. Według zapowiedzi organizatorów, w trakcie tegorocznego spotkania wiodącymi tematami miały być nowoczesne technologie chowu ryb, przetwórstwa, zabezpieczania surowca rybnego, zrównoważone rybołówstwo, certyfikacja ryb i owoców morza oraz środki unijne zawarte w Programie Operacyjnym „Rybactwo i Morze”.

Kongres cieszył się doskonałą frekwencją, przekraczającą nawet pierwotne plany organizatorów. Uczestniczyło w nim ponad 300 słuchaczy, którzy mieli okazję wysłuchania w ramach dwóch sesji plenarnych (inauguracyjnej i kończącej kongres) oraz w czterech tematycznych (technologie przetwórstwa rybnego, przyszłość polskiej akwakultury, rynek łososi i pstrągów oraz rynek małych ryb pelagicznych i fląder) wysłuchać niemal 50 referatów. W kongresie oprócz gości z kraju uczestniczyli także wykładowcy i słuchacze z Norwegii, Niemiec, Danii, Włoch i Chile. W kularach swoje technologie i produkty prezentowały wiodące krajowe i światowe firmy obsługujące przemysł przetwórczy.

Sesje plenarne

W ramach pierwszej sesji wygłoszonych zostało sześć referatów, po trzy przez prelegentów z Polski oraz przez gości z zagranicy. Inauguracyjny wykład Krzysztofa Hryszko z Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB „Polska gospodarka rybna – stan obecny i perspektywy” traktował o rynku ryb, bilansie krajowego rynku ryb, występujących na nim tendencjach, sytuacji ekonomicznej zakładów przetwórczych oraz możliwościach rozwoju branży. Najważniejsze tendencje krajowego rynku to między innymi wzrost połowów we wszystkich sektorach rybołówstwa oraz poprawa ich opłacalności, wzrost podaży ryb i owoców morza, wzrost cen ryb wpływający na pogorszenie relacji cenowych między rybami a ich głównymi substytutami.

Kristin Pettersen, dyrektor ds. marketingu Norweskiej Rady ds. Ryb i Owoców Morza, w prezentacji: „Why the fish

¹ Rynek Ryb, stan i perspektywy. IERiGŻ, październik 2016 nr 25

Sesja plenarna.

industry must acknowledge consumer needs and trends to succeed in increasing its profits?" omówiła działania skierowane do klientów służące zwiększeniu sprzedaży ryb w Norwegii. Wiele spostrzeżeń prelegentki miało charakter uniwersalny, możliwy do zastosowania w Polsce.

Bogusław Kowalski, prezes zarządu Graal S.A., jednej z największych firm przetwórczych w kraju przedstawił referat „Przetwórstwo rybne – terażniejszość i przyszłość rozwoju branży”. Na przykładzie swojej firmy przedstawił aktualną sytuację sektora, zagrożenia i perspektywy rozwoju.

Ekaterina Tribilustova reprezentująca Eurofish, w referacie: „Fish trade and consumer trends in Europe”, omówiła najważniejsze trendy konsumenckie i motywacje wyboru ryb w różnych regionach Unii Europejskiej. Jednym z jej ciekawych spostrzeżeń jest zasygnalizowanie konieczności większego docenienia grupy dojrzałych klientów (65+), poszukujących atrakcyjnych i zdrowych produktów rybnych.

Certyfikowane produkty rybołówstwa stanowią już znaczący element oferty handlowej. Wpływ na to ma rosnąca świadomość konsumentów poszukujących oznakowanych, bezpiecznych dla zdrowia i przyjaznych dla środowiska wodnego produktów rybnych. Powyższe zagadnienia w referacie „Globalne wyzwania przyszłości” omówił dyrektor handlowy MSC (The Marine Stewardship Council – Rada Zarządzania Zasobami Morskimi), Nicolas Guichoux.

Jedyną alternatywą dla malejących zasobów mórz i oceanów oraz wzrostu konsumpcji ryb jest produkcja w akwakulturze. Jacek Juchniewicz, prezes zarządu Stowarzyszenia Producentów Ryb Łososiowatych, w referacie „Dlaczego warto wspierać akwakulturę?” przedstawił dynamiczny rozwój sektora, najszybciej rozwijającego się działu produkcji żywności w świecie oraz plany jego rozwoju w kraju.

Nowoczesne technologie chowu ryb wymagają szerokiego zastosowania tlenu. Stefan Dullstein, z firmy Aquaculture Linde Gas omówił tę problematykę w referacie „Linde Gas Activities in Aquaculture”.

Drugiego dnia kongresu, w trakcie sesji końcowej, zaprezentowano siedem referatów, poświęconych głównie wprowadzaniu nowych produktów na rynek, w tym norweski, zwyczajom żywieniowym i kanałom sprzedaży ryb oraz

Sesja akwakultury.

produktów rybnych, innowacyjnym produktem rybnym, kampaniom promującym spożycie ryb.

Sesja: przyszłość polskiej akwakultury

W trakcie edycji przedpołudniowej i popołudniowej pierwszego dnia kongresu zaprezentowano jedenaście prezentacji poświęconych szeroko pojętej problematyce akwakultury.

Omówiono nowe technologie chowu ryb w akwakulturze, przechodząc od ogółu – „Nowe gatunki i technologie – dokąd iść” (Jacek Sadowski, ZUT Szczecin), „System RAS – analiza SWOT” (Miroslaw Półgęsek, ZUT Szczecin), poprzez charakterystykę praktycznych zastosowań systemów recyrkulacyjnych (recirculating aquaculture systems) w chowie pstrągów – „W którą stronę płynie pstrąg” (Krzysztof Grecki, Wylęgarnia Ryb Dąbie), do szczegółowych rozwiązań technologicznych – „The paradigm shift in salmon production: challenges and potential of large industrial land-based RAS” (Frederic Gaumet, Veolia Water Technologies), „Technologie natleniania” (Kenneth Glomset, Innovation Centre for Aquaculture and Water Treatment, Alesund The Linde Group Norwegia). Zaprezentowano dwa przedsiębiorstwa akwakultury – „Czynniki sukcesu oraz ryzyka w hodowli ryb” (Antoni Łakomiak, prezes zarządu, Gospodarstwo Rybackie Goławice Sp. z o.o.) oraz „Innowacyjna metoda hodowli łososi na lądzie” (Jarosław Szysz, Jurassic Salmon Sp. z o.o.). Możliwości ekspansji rynkowej karpia w referacie „Czy karp jest rybą perspektywiczną na krajowym rynku ryb?” przedstawił Andrzej Lirski (IRS Olsztyn). Szanse finansowania inwestycji w akwakulturze z funduszy unijnych omówił Adam Sudyk (Departament Rybołówstwa, Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej) w referacie „Zasady finansowania rozwoju akwakultury w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 – oś priorytetowa 2”. Blaski i cienie wdrażania wyników badań naukowych w praktyce “Współpraca nauki z praktyką – modele projektów wdrożeniowych” przybliżyli Agata Kowalska i Radosław Kowalski (IRS Olszyn, PAN Olszyn). Określeniu potencjału wdrażania różnorodnych innowacyjnych technologii w akwakulturach dla obszaru południowego Bałtyku wraz

z planowanym przeprowadzeniem badań pilotażowych w czterech krajach służy projekt InnoAquaTech, który przedstawiła Małgorzata Kieliszewska (MIR Gdynia).

Dwóm bardzo istotnym dla polskiego przetwórstwa gatunkom, łososiowi i pstragowi poświęcona była oddzielna sesja „Rynek łososi i pstrągów”.

Na zakończenie

Wzrost spożycia ryb jest ściśle związany z ich przetwórstwem. Konsumenci oczekują innowacyjnych produktów, do łatwego przyrządzenia w domu oraz funkcjonalnie opakowanych. Problematyce wprowadzania nowych produktów na rynek poświęcone były referaty wygłoszone w trakcie sesji kończącej kongres. Z uwagi na koszty, ogólnopolskie kampanie promujące spożycie ryb i wspierające eksport produktów rybnych powinny być przeprowadzane przy wykorzystaniu środków unijnych. Przy zróżnicowa-

nych problemach, obecnych w każdej działalności gospodarczej, ogólny wydźwięk kongresu był optymistyczny. Pozytywne wnioski przynoszą wyniki prezentowanych badań konsumenckich, przeprowadzonych przez GfK Polonia. Nabywcy zwracają uwagę na kupowane produkty, czytają etykiety przed decyzjami zakupowymi, oczekują informacji na temat miejsca i technologii wyprodukowania artykułu. Patriotyzm i lokalność produktu odgrywają wielką, pozytywną rolę, konsumenci uważają polską żywność za dobrą i chętnie próbują produktów lokalnych/regionalnych. Powyższe reguły z pewnością dotyczą także ryb.

Niezastąpione walory odżywcze i smakowe ryb pozwalają na prognozowanie zwiększenia konsumpcji ryb w Polsce, co umożliwi oczekiwany również przez przetwórców wzrost produkcji krajowej akwakultury.

Andrzej Lirski

**Zakład Rybactwa Stawowego w Żabieńcu,
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie**

Odeszli...

Inż. Kazimierz Dyrzynda (25.06.1931 – 27.03.2017)

Urodził się 25 czerwca 1931 r. na terenie obecnej Białorusi w Wołkowysku w dzielnicy Wola. To miejsce urodzenia pozostało dla niego magiczne przez późniejsze całe jego życie. Po wojnie rodzina osiadła w Olsztynie, gdzie ukończył liceum. W 1950 r. od 26 czerwca do 25 sierpnia pracował w Zjednoczeniu Energetycznym Okręgu Mazurskiego w Olsztynie. W 1951 r. rozpoczął studia na nowo otwartym Wydziale Rybackim Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, który ukończył w 1955 r. i uzyskał stopień inżyniera rybactwa. Otrzymał nakaz pracy i 1 kwietnia 1955 r. rozpoczął pracę w Przedsiębiorstwie Połowów i Usług Rybackich w Uście, gdzie pracował jedynie do 9 czerwca 1955 r. W okresie 10 czerwca – 31 grudnia 1955 r. pracował w Przedsiębiorstwie Połowów i Usług Rybackich w Gdyni. Od 1 stycznia 1956 do 15 maja 1974 r. pracował w Zarządzie Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Gdańsku jako ichtolog, a następnie jako dyrektor biura. W tym czasie rozwinął działalność terenową, zorganizował połowy tarlaków troci w Łebie i Redzie. Z poławianych tarlaków w Ośrodku Zarybieniowym w Rumi pozyskiwano ikry, z której wychowano smolty do zarybiania Redy i Łeby. W ramach współpracy z Terenową Pracownią Rzeczną IRS smolty znakowano. Pozwoliło to na określenie wędrówek troci z tych rzek i efektywności zarybiania. 16 maja 1974 rozpoczął pracę w nowo powołanym Państwowym Gospodarstwie Rybackim w Gdańsku, gdzie pracował do 31 lipca 1983 jako wicedyrektor. Od 1 sierpnia 1983 do 31 lipca 1992 prowadził

własne gospodarstwo rolne w miejscowości Warcz, gmina Trąbki Wielkie. W okresie od 1.01.1988 do 31.08.1988 i od 1.06.1989 do 28.02.1991 pracował w Przedsiębiorstwie Remontowym Corina w Gdańsku. Przed przejściem na emeryturę w okresie od 1 sierpnia do 30 listopada 1992 pracował w Ośrodku Zarybieniowym w Rumi.

W 1961 r. ożenił się Leokadią Szymańską. Był szczęśliwym ojcem 2 córek, Beaty (1964) i Justyny (1971). Jednak to szczęście zostało przerwane śmiercią ukochanej żony w grudniu 1971 r. Kazio znalazł się w bardzo trudnej sytuacji, pogodzenia obowiązków ojca samotnie wychowującego córki i obowiązków pracownika. W 1974 zawarł związek małżeński z Barbarą Sikorską, która dzielnie i z pełnym zaangażowaniem matkowała córkom.

Kazio bardzo często wracał do wspomnień z rodzinnych stron i opowiadał historie z tamtych lat. Często odwiedzał Wołkowysk, był czynnym działaczem Stowarzyszenia Ziemi Wołkowyskiej.

Kazio bardzo często był duszą towarzystwa, potrafił bardzo interesująco opowiadać o swoim hobby – żaglach i nartach. Pierwszą z tych pasji realizował nad ukochanymi Wdzydzami, a drugą w Alpach.

Imponował nam optymistycznym podejściem do trudności życiowych, co pomagało mu przetrwać wiele trudnych sytuacji. Ten optymizm bardzo pomagał mu w walce z długą i ciężką chorobą.

Pogrzeb Kazia odbył się w sobotę 1 kwietnia na cmentarzu w Oliwie przy pięknej słonecznej pogodzie, zegnało Go liczne grono przyjaciół. Zachowamy Go w naszej pamięci jako serdecznego, zawsze optymistycznego i oddanego przyjaciela.

Żegnamy Cię Kaziu, spoczywaj w pokoju.

Przyjaciele

XXII Krajowa Konferencja Rybackich Użytkowników Jezior, Rzek i Zbiorników Zaporowych

Hotel ASTOR
Jastrzębia Góra, 31 maja - 2 czerwca 2017 r.

Zakład Bioekonomiki Rybactwa Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie zaprasza do wzięcia udziału w XXII Krajowej Konferencji Rybackich Użytkowników Jezior, Rzek i Zbiorników Zaporowych, która odbędzie się w dniach 31 maja - 2 czerwca 2017 w Hotelu ASTOR w Jastrzębiej Górze, w odległości ok. 200 m od Bałtyku.

Na naszym spotkaniu przedstawione zostaną wyniki analiz dotyczących aktualnej wielkości produkcji ryb jeziorowych, stanu jeziorowej gospodarki zarybieniowej oraz kondycji ekonomicznej rybactwa jeziorowego. Zagadnienia te zostaną przedstawione przez pracowników Zakładu Bioekonomiki Rybactwa IRS w Olsztynie. Jak co roku, wśród wykładów konferencyjnych znajdzie się tematyka związana z gospodarką rybacką na rzekach i zbiornikach zaporowych. Jak co roku, na naszą Konferencję zapraszamy nie tylko przedstawicieli nauki rybackiej, ale również reprezentantów instytucji nadzorujących racjonalną gospodarkę rybacką, w tym: Departament Rybołówstwa Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, Urzędy Marszałkowskie, Państwową Straż Rybacką, Polski Związek Wędkarski. Każdy z uczestników Konferencji otrzyma materiały konferencyjne.

Wszelkie informacje na temat XXII Krajowej Konferencji Rybackich Użytkowników Jezior, Rzek i Zbiorników Zaporowych (w tym karta zgłoszenia i szczegółowy program) są na bieżąco aktualizowane na stronie internetowej IRS.

Tradycyjnie gwarantujemy solidną porcję najbardziej aktualnych informacji na temat szeroko rozumianej gospodarki rybacko-wędkarskiej w jeziorach, rzekach i zbiornikach zaporowych oraz przyjazną atmosferę naszego spotkania.

Zapraszamy serdecznie!

KARTA ZGŁOSZENIA

..... dnia ..... 2017 r.

(pieczęć instytucji delegującej)

INSTYTUT RYBACTWA ŚRÓDLĄDOWEGO
ul. Oczapowskiego 10
10-719 OLSZTYN – KORTOWO

Zgłaszam udział w XXII Krajowej Konferencji Rybackich Użytkowników Jezior, Rzek i Zbiorników Zaporowych organizowanej w dniach 31.05-02.06.2017 r. w hotelu ASTOR w Jastrzębiej Górze.

1. Imię i Nazwisko 1) .....
2) .....
3) .....
4) .....
5) .....

2. Gospodarstwo Rybackie, Firma, Instytucja .....
.....
(adres)

3. Rezerwuję dodatkowy nocleg w dniu 30 maja 2017 r. : tak nie

4. Wpłaty za uczestnictwo w Konferencji dokonano w dniu .....
na konto: **Instytut Rybactwa Śródlądowego, BGŻ BNP PARIBAS w Olsztynie**
14 2030 0045 1110 0000 0046 9430

5. Przyjmuję, że nieobecność na Konferencji lub zmiany w dokonanej rezerwacji nie upoważniają do roszczeń o zwrot wpłaty lub jej części.

NIP .....

.....
(podpis uczestnika)

.....
Dyrektor – kierownik jednostki

Początek Konferencji:

31 maja (środa), godzina 11⁰⁰

Zakończenie:

2 czerwca (piątek), godzina 13.00

Koszt uczestnictwa wynosi **880 zł** brutto (w tym 23% VAT). W ramach tej opłaty przewidziana jest uroczysta kolacja wraz z oprawą muzyczną. Opłaty dokonywane na miejscu są wyższe o **100 zł**.

Wpłaty prosimy wносить w terminie **do 22 maja 2017 r.** Po przekroczeniu tego terminu również obowiązuje opłata wyższa o 100 zł.

Istnieje możliwość zamówienia wcześniejszego noclegu. W tej sprawie prosimy kontaktować się bezpośrednio z recepcją Hotelu ASTOR w Jastrzębiej Górze. (<http://www.astorhotel.pl/>).

za Komitet Organizacyjny

Hanna Draszkiwicz-Mioduszewska

„WYLĘGARNIA 2017”

14-15 września 2017 r.

Temat przewodni:

„Wylęgarnictwo a dywersyfikacja produkcji akwakultury”

Organizatorzy:

**Zakład Akwakultury, Instytut Rybactwa Śródlądowego im. St. Sakowicza w Olsztynie
we współpracy z Katedrą Ichtiologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie**

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych problematyką wylęgarnictwa i podchowów organizmów wodnych na kolejną, coroczną konferencję "Wylęgarnia". Planujemy ją zorganizować w dniach 14-15 września 2017 r. O miejscu konferencji poinformujemy Państwa już wkrótce, po zakończeniu procedury przetargowej dotyczącej świadczenia usługi hotelowo-gastronomicznej.

Zamierzamy Państwu przybliżyć najnowsze osiągnięcia związane z rozrodem, podchowem, profilaktyką i terapią organizmów wodnych. Tradycyjnie planujemy zorganizowanie 3 sesji referatowych i jednej plakatowej. Na każdy referat przewidujemy do 20 minut (razem z dyskusją). Osoby chętne do zaprezentowania wyników swoich prac prosimy o przesłanie tekstów maszynopisów w formie elektronicznej (Word) w nieprzekraczalnym terminie **do końca kwietnia 2017 r.**, na skrzynkę: z.zakes@infish.com.pl. Maszynopisy muszą być przygotowane w sposób zgodny z wymaganiami stawianymi autorom nadsyłającym prace do redakcji *Archives of Polish Fisheries* (szczegóły dostępne na stronie www.infish.com.pl). Przesłane opracowanie musi zawierać **streszczenie** składające się z 150-200 słów. **Organizatorzy rezerwują sobie prawo wyboru doniesień.**

Rejestrację uczestników rozpoczniemy w środę 13 września od godz. 15.00. Zakończenie konferencji nastąpi w piątek 15 września po obiedzie. O kosztach uczestnictwa w konferencji i szczegółach dotyczących płatności poinformujemy Państwa w kolejnym numerze Komunikatów Rybackich. Bieżące informacje o konferencji będą również dostępne na stronie internetowej IRS Olsztyn: www.infish.com.pl.

Ze względów organizacyjnych prosimy o wcześniejsze zgłaszanie się.

Kontakt:

Andrzej Szczerbowski (tel. 89 5240171,
fax: 89 5240505;
e-mail: a.szczerbowski@infish.com.pl).

Serdecznie zapraszamy do udziału.

za Komitet Organizacyjny:
prof. dr hab. Zdzisław Zakęś,
Zakład Akwakultury,
ul. Oczapowskiego 10, 10-719 Olsztyn,
tel. 89-5240171,
z.zakes@infish.com.pl

